

NOTATKA INFORMACYJNA Agencji UE ds. narkotyków z siedzibą w Lizbonie

---

NOWE ZMIANY W POLITYCE I PRAWIE ANTYNARKOTYKOWYM

Rosnące obawy o wpływ zażywania narkotyków na społeczeństwo

(24.11.2005 LIZBONA) W wielu krajach europejskich rosną obawy dotyczące szerszego wpływu zażywania narkotyków na społeczności, w których żyjemy, stwierdza **Agencja UE ds. narkotyków (EMCDDA)** w opublikowanym dziś **Sprawozdaniu rocznym 2005 na temat stanu problemu narkotykowego w Europie**.

W specjalnym przeglądzie dotyczącym naruszeń porządku publicznego związanych z narkotykami **EMCDDA** zwraca uwagę na nową tendencję, na której powinna koncentrować się polityka kontroli narkotykowej – nie tylko ograniczenie popytu na narkotyki, ale także reagowanie na zachowania związane z narkotykami, które mają negatywny wpływ na społeczeństwo jako całość.

„Zachowania, sytuacje i działania związane z naruszeniem porządku publicznego, których przyczyną są narkotyki, istnieją od dawna w większości **Państw Członkowskich UE, krajów kandydujących** oraz w **Norwegii**, i nie są zjawiskiem nowym” – stwierdza Agencja. – „Nowa jest natomiast tendencja wśród decydentów niektórych krajów do klasyfikowania tych zagadnień w ramach jednej ogólnej koncepcji realizowanej w ramach krajowych strategii antynarkotykowych”.

Przewodniczący EMCDDA, Marcel Reimen, stwierdza: „Kiedy mówimy o naruszaniu porządku publicznego związanym z narkotykami, mamy na myśli nie tylko przestępstwa, lecz także – w szerszym ujęciu – zachowania antyspołeczne, zakłócające bezpieczeństwo, zdrowie i porządek społeczny, zagrażające jakości i zadowoleniu z życia jej mieszkańców. Obecne dające się zaobserwować na scenie politycznej obawy dotyczące naruszeń porządku publicznego związanych z narkotykami są reakcją na te negatywne wpływy w naszych lokalnych wspólnotach”.

Najczęściej zauważanymi zachowaniami związanymi z narkotykami, które negatywnie wpływają na poczucie bezpieczeństwa osobistego i stabilności społecznej to według **EMCDDA**: publiczne zażywanie narkotyków, widoczne odurzenie narkotykami; handlowanie narkotykami na ulicach; przestępstwa popełniane pod wpływem narkotyków; strzykawki porzucone w miejscach publicznych; a także werbalne kontakty osób zażywających narkotyki z handlarzami narkotyków i obecność dzieci przy tych procederach.

Sprawozdanie **Komisji Europejskiej** z 2003 roku na temat opinii obywateli UE o bezpieczeństwie publicznym i narażeniu na problemy i przestępstwa związane z narkotykami wykazało, że we wszystkich krajach **Piętnastki** odsetek osób odczuwających „bardzo duże zagrożenie” na ulicach wzrósł z 8% w 1996 roku do 12% w roku 2002 ⁽¹⁾.

W badaniu **Eurobarometru** przeprowadzonym w 2004 roku, dotyczącym postrzegania narkotyków przez młodych ludzi, 63% respondentów było zdania, że łatwo jest zdobyć narkotyki w pobliżu ich miejsca zamieszkania ⁽²⁾. Percepcja jest – jak stwierdzają autorzy przeglądu – elementem najważniejszym dla kwestii naruszania porządku publicznego, jednak nie odzwierciedla stopnia, w jakim porządek jest zakłócany, ani poziomu przestępczości.

Zwalczanie przypadków naruszenia porządku publicznego związanego z narkotykami

Pięć krajów – **Belgia, Irlandia, Luksemburg, Holandia i Wielka Brytania** – uczyniło naruszenia porządku publicznego spowodowane narkotykami głównym celem swojej ogólnej polityki antynarkotykowej i wdraża zintegrowane podejście, łączące w sobie elementy zdrowotne, socjalne, środowiskowe i związane z bezpieczeństwem publicznym.

Chociaż większość **krajów UE** nie uczyniła naruszeń porządku publicznego (jako takich) głównym celem krajowych strategii antynarkotykowych, państwa te podejmują działania w odniesieniu do różnych zjawisk w ramach szerzej ujętej polityki bezpieczeństwa i porządku publicznego. Większość państw w tej grupie, przede wszystkim **nowe Państwa Członkowskie UE**, reaguje na ten problem poprzez ogólne interwencje i przepisy, dotyczące zagadnień takich jak odurzanie się w miejscu publicznym lub hałasowanie.

W tym samym czasie inne kraje – np. **Niemcy, Grecja, Francja, Irlandia i Austria** – opracowały inicjatywy doraźne, mające na celu ograniczenie naruszeń porządku publicznego, takie jak konsultacje i koordynacja działań pomiędzy obywatelami i wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w tworzenie lokalnej polityki antynarkotykowej.

Inne reakcje obejmują przyjęcie prawa wymierzonego przeciwko naruszeniom porządku publicznego związanym z narkotykami (**Hiszpania, Francja, Wielka Brytania** – np. regulacje dotyczące imprez rave; przeciwko zaśmiecaniu akcesoriami do zażywania narkotyków); lokalne inicjatywy porządkowe (**Niemcy, Grecja, Irlandia, Włochy, Cypr i Finlandia**); środki mające na celu eliminację miejsc zwyczajowego handlowania narkotykami (**Dania i Niemcy**); a także działania z obszaru redukcji szkód, ukierunkowane bezpośrednio na związane z narkotykami naruszenia porządku publicznego (**Luksemburg i Węgry**).

„Niejasny pozostaje zakres, w jakim ta nowa kategoria polityki antynarkotykowej jest wynikiem rzeczywistego wzrostu liczby naruszeń porządku publicznego, a w jakim rezultatem rosnącej w naszych społecznościach nietolerancji wobec osób zażywających narkotyki” – stwierdza **EMCDDA**. Brak wspólnej, ogólnounijnej definicji naruszenia porządku publicznego związanego z narkotykami, a także wiarygodnych wskaźników do gromadzenia danych, oznacza, że obiektywna ocena skali tego problemu jest nadal trudna. „Widać jednak” – podsumowuje Agencja – „że ochrona społeczności lokalnych przed negatywnymi skutkami zażywania narkotyków, uzależnienia od nich i obrotu nimi wyłania się obecnie w wielu częściach Europy jako bardzo poważny problem polityczny”.

Przegląd aktualnych zmian w polityce i prawie antynarkotykowym

Pozostałe zmiany w polityce i prawie antynarkotykowym zostały opisane w rozdziale 1 *Sprawozdania rocznego 2005*.

- 26 z 29 krajów ujętych w sprawozdaniu prowadzi swoją politykę antynarkotykową zgodnie z planem krajowym, strategią krajową lub podobnym dokumentem. Największa różnica zdań występuje w odniesieniu do kwestii redukcji szkód: zagadnieniu temu poświęcono wiele miejsca w 12 dokumentach, wspomniano o nim w dziewięciu, a brakuje go w pięciu.
- Nowe krajowe strategie antynarkotykowe zostały wprowadzone w siedmiu krajach: **Estonii, Francji, na Cyprze, Litwie, w Słowenii i Finlandii** (2004) oraz w **Luksemburgu** (2005).
- Więcej krajów mierzy postępy poprzez ocenę wdrożenia swojej strategii krajowej. Przyjęcie formalnej strategii i zwiększony zakres ewaluacji doprowadziły do wzrostu wydatków związanych z narkomanią (np. na **Węgrzech** i w **Luksemburgu**).

- W kilku Państwach Członkowskich w latach 2003-2004 przyjęto nowe przepisy krajowe, mające na celu ograniczenie narażenia młodych ludzi na kontakt z narkotykami (**Czechy, Dania, Hiszpania, Łotwa, Węgry, Polska, Wielka Brytania**).
- W latach 2003-2004 kilka krajów uchwaliło ustawy dotyczące zagadnienia redukcji szkód (**Francja, Luksemburg, Finlandia, Wielka Brytania i Norwegia**).
- W latach 2003-2004 niektóre kraje zmieniły kary za zażywanie konopi indyjskich (w **Belgii i Wielkiej Brytanii** – złagodzenie kar; w **Danii** – zaostrzenie). W 2003 roku **Grecja** obniżyła maksymalny wymiar kary za zażywanie narkotyków z pięciu lat do jednego roku, podczas gdy **Węgry** usunęły wykroczenie zażywania narkotyków ze swojego kodeksu karnego (zażywanie narkotyków podlega jednak karze zgodnie z przepisami dotyczącymi wykroczeń takich jak zakup i posiadanie narkotyków).
- Wymiar kar został zasadniczo zaostrzony w przypadku handlu narkotykami i wykroczeń związanych z narkotykami, zagrażających osobom nieletnim.
- Dwa kraje zgłosiły działania ustawodawcze w zakresie narkotyków w miejscu pracy (**Finlandia i Irlandia**). Zapobieganie narkomanii w szczególnych sytuacjach, np. w miejscu pracy, zostało podkreślone w nowym planie działania UE w zakresie narkotyków (2005–2008). Więcej informacji na temat strategii antynarkotykowej UE na lata 2005–2012 i planu działania można znaleźć w rozdziale 1.

Uwagi

Przegląd naruszeń porządku publicznego związanych z narkotykami jest jednym z trzech „Zagadnień wybranych”, uzupełniających *Sprawozdanie roczne 2005* (<http://issues05.emcdda.eu.int>).

⁽¹⁾ *Public safety, exposure to drug-related problems and crime* [Bezpieczeństwo publiczne, narażenie na problemy związane z narkotykami i przestępczość], Sprawozdanie Grupy ds. Badań Opinii Europejskiej (EORG) z 2003 r., przygotowane dla Komisji Europejskiej (http://www.europa.eu.int/comm/public_opinion/archives/ebs/ebs_181_en.pdf).

⁽²⁾ *Young people and drugs* [Młodzi ludzie a narkotyki], Flash EB 158, 2004 (http://www.europa.eu.int/comm/public_opinion/flash/fl158_en.pdf).